

Результати. Основним напрямком професійної діяльності клінічного провізора є робота, яка спрямована на підвищення ефективності і безпеки лікарської терапії при застосуванні як безрецептурних, так і рецептурних препаратів в умовах аптечної та/або лікувально-профілактичної установи, тому викладання клінічної фармакології є надзвичайно необхідним. Знання, що отримують студенти в процесі вивчення клінічної фармакології (фармакодинаміка та фармакокінетика лікарських засобів різних фармакологічних груп, принципи взаємодії ліків в організмі хворого, принципи комплексної лікарської терапії, побічна дія ліків, шляхи її профілактики та ін.) є базою для успішної роботи разом із лікарем по забезпеченню максимально індивідуалізованої раціональної терапії. Під час практики студенти повинні ознайомитися з особливостями структури багатопрофільної лікарні, особливостями перебігу відповідних захворювань, а також набути практичні навички збору лікарського анамнезу, аналізу листів лікарських призначень та їх корекції, що є важливим напрямком діяльності клінічного провізора. Студенти повинні апробувати навички спілкування з лікарем та хворим, навички консультування хворого з питань раціонального застосування призначених препаратів; повинні навчитися разом з лікарем здійснювати вибір оптимальних ліків у кожному конкретному випадку, раціональних шляхів та режимів їх введення у хворих різного профілю, навчитися методології порівняльної оцінки окремих лікарських препаратів, здійснювати їх раціональну заміну.

Висновки. Отже, виробнича практика з клінічної фармакології є важливою та невід'ємною складовою успішної підготовки сучасних фахівців освітньої програми «Клінічна фармація».

**РЕАЛІЗАЦІЯ МЕТОДОЛОГІЇ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ПРИ ВИКОНАННІ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ
НА ЗДОБУТТЯ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗА ОП «КЛІНІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ»**

Зупанець І.А., Безугла Н.П., Сахарова Т.С.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

clinpharm@nuph.edu.ua

Вступ. Сучасна доктрина освітньої діяльності, яка гармонізується з навчальними планами провідних світових вишів та закріплюється Законом України «Про вищу освіту», передбачає постійне підвищення рівня компетенцій майбутніх фахівців фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я. Стрімкий розвиток сфери клінічних досліджень (КД) в Україні та виникнення кадрового дефіциту у професіоналах, які задіяні в плануванні, організації, проведенні КД, стали об'єктивною передумовою впровадження у освітній процес НФаУ нових освітніх програм «Клінічні дослідження» та «Менеджмент клінічних досліджень». Авторська освітня програма (ОП) «Клінічні дослідження», яка розроблена співробітниками кафедри клінічної фармакології та клінічної фармації (КФКФ) (гарант ОП – заслужений діяч науки та техніки України, доктор медичних наук, професор І.А. Зупанець), розрахована для вступників з базовою або повною вищою освітою терміном навчання 1 рік 6 місяців (галузь знань – «Охорона здоров'я»; освітній ступінь – магістр). Відповідно до чинного законодавства другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру

ВІДКРИВАЄМО НОВЕ СТОРІЧЧЯ: ЗДОБУТКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

у певній галузі професійної діяльності, що реалізується завдяки успішному виконанню відповідної освітньої програми та завершується написанням та захистом кваліфікаційної роботи. Кваліфікаційна робота, як самостійне навчально-наукове дослідження, надає можливість автору продемонструвати уміння самостійно вести науковий пошук і вирішувати конкретні наукові завдання, виявляє рівень теоретичної загальнонаукової та професійної підготовки автора, його вміння застосовувати одержані знання під час майбутньої самостійної професійної діяльності у певній галузі. Успішність та результативність виконання кваліфікаційної роботи залежить від правильного вибору напрямку (теми) дослідження, який має носити індивідуалізований характер і адаптуватися до вихідного рівня існуючих чи набутих компетенцій окремого здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня.

Мета дослідження. Удосконалення методичних підходів до виконання кваліфікаційної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОП «Клінічні дослідження» на етапі вибору теми кваліфікаційної роботи.

Матеріали та методи. Методи наукового пізнання.

Отримані результати. Процедура виконання кваліфікаційної роботи за ОП «Клінічні дослідження» здійснюється відповідно до «Положення про порядок підготовки та захисту кваліфікаційних робіт у Національному фармацевтичному університеті» (ПОЛ 2.2-25-025). Першим етапом підготовки кваліфікаційної роботи є вибір теми, її узгодження з науковим керівником та затвердження кафедрою. Це здійснюється у процесі активного діалогу здобувачів вищої освіти й наукових керівників, які є провідними викладачами кафедри КФКФ і мають чималий досвід роботи у галузі КД. Узагальнюючи набутий досвід підготовки кваліфікаційних робіт на кафедрі КФКФ прийнятий диференційований підхід до вибору їх тем, який, з одного боку, підкоряється загальноприйнятим критеріям, а, з іншого, орієнтований на базовий освітній рівень / наявність практичного стажу у сфері КД. В обох випадках напрям дослідження визначається науковими інтересами здобувача та темами наукових досліджень кафедри. Примірний перелік тем магістерської роботи наведено на web-сторінці кафедри КФКФ НФаУ та щорічно оновлюється. Здобувачам вищої освіти з базовою або повною вищою освітою, які не мають досвіду роботи, але вже набули певних знань з обраного напрямку досліджень, пропонуються теми, які дозволять продемонструвати його здатність до забезпечення інноваційного підходу в процесі виконання своїх функціональних обов'язків під час майбутньої професійної діяльності. Це теми, які стосуються різних аспектів КД: планування (тема «Розробка моделей рекрутингу пацієнтів в клінічні дослідження в Україні»), організації (теми «Науково-методичні засади до забезпечення належної інформованої згоди суб'єктів клінічного дослідження в умовах пандемії», «Аналіз особливостей та підходів до організації досліджень біоеквівалентності лікарських засобів в Україні»), проведення (тема «Дослідження процедур підготовки біологічних зразків в ході клінічного випробування»), контролю та аналізу результатів КД (тема «Обґрунтування практичних підходів до проведення ризик-орієнтованого моніторингу на місці проведення клінічного дослідження»). Загалом, усі запропоновані теми є актуальними, значущими та такими, що надають можливість максимально застосувати знання, вміння та навички випускника, до того ж мають бути порівняно вузького плану аби можна було їх глибоко опрацювати.

Мотивом вибору теми навчально-наукового дослідження для здобувачів вищої освіти, які працюють у сфері КД, є питання, які виникають в їх щоденній практичній діяльності та вимагають науково-обґрунтованого підходу до розв'язання (з урахуванням пропозицій і потреб установ, підприємств та організацій, в структурі яких вони працевлаштовані). При цьому вони можуть керуватися науково-дослідними інтересами у межах наявних власних

розробок, використовувати напрацьовані матеріали за результатами практичної діяльності. Ілюстрацією цілеспрямованого підходу до вибору теми кваліфікаційної роботи у межах потреб установи (СРО, місця проведення дослідження, клінічні відділи фармацевтичних підприємств та ін.) є виконання науково-дослідних робіт за такими темами: «Підходи до планування та організації клінічних досліджень лікарських засобів для лікування COVID-19 в умовах пандемії», «Ризик-орієнтований моніторинг як належна запорука якості клінічних досліджень», «Комплексна методологічна підтримка дослідників в ІТ клінічних випробуваннях», «Розробка інструментів проведення моніторингу клінічних випробувань згідно вимог належної клінічної практики», «Розробка підходів до забезпечення належної підготовки персоналу для проведення клінічного дослідження на прикладі лікувально-діагностичного центру «Ацинус»». Виконавці цих робіт є співробітниками провідних установ та підприємств, які задіяні в галузі КД в Україні вже тривалий час – це АТ «Фармак», ПАТ «НВЦ «БХФЗ», компанія «БІОНОРИКА СЕ», ЛДЦ «Ацинус». Отримані результати наукових досліджень за цими темами знайшли свою практичну реалізацію в рамках відповідного підприємства/установи. До того ж впровадження результатів таких кваліфікаційних робіт має безумовну наукову цінність для подальшого розвитку національної системи охорони здоров'я.

Висновки. При виборі теми магістерської роботи за ОП «Клінічні дослідження» слід враховувати не лише її актуальність і новизну, теоретичну і практичну цінність, але й досвід практичної роботи магістранта у сфері КД, що обумовлюватиме більш успішне використання наукових знань при плануванні, організації та проведенні КД в практичній діяльності як «професіонала-початківця», так і «досвідченого професіонала».

МАЛОВІДОМІ СТОРІНКИ В ІСТОРІЇ НФаУ. ДО ІСТОРІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ

Іванова К. А.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

karo1959iva@gmail.com

Вступ. Пам'ять про минуле – це не просто особливість людської свідомості, це здатність берегти сліди минулого. Ще великий китайський філософ Конфуцій зазначав: «Вивчай минуле, якщо бажаєш передбачити майбутнє».

У 1921 році, завдяки наполегливим старанням професора Миколи Валяшка, у Харкові розпочав свою роботу перший в Україні хіміко-фармацевтичний інститут. Ця подія перетворила Харків на лідера фармацевтичної галузі в Україні, та вплинула на образ міста та на життя харків'ян. З'явилися нові підприємства, нові робочі місця, у Харків, для навчання та роботи в галузі фармації, приїжджали та приїжджають мешканці інших міст та навіть країн. Харківський хіміко-фармацевтичний інститут (сьогодні Національний фармацевтичний університет) став часткою життя Харкова.

Мета дослідження. Визначити основні віхи в роботі по дослідженню маловідомих сторінок в історії НФаУ кафедру філософії та соціології.

Матеріали та методи. Широке коло друкованих джерел, періодична преса другої половини XIX – XX ст., Харківські адрес-календарі, біографічний, порівняльно-історичний методи.

Результати дослідження. Історія дослідження маловідомих сторінок історії НФаУ розпочалося ще у 2015 році, коли колектив кафедри філософії та соціології НфаУ почав збирати